

Worldconnectors Statement

VERANTWOORDELIJKHEID VAN EUROPA IN DE WERELD

I. Voorwoord

II. Prioriteiten van de Worldconnectors

2009

worldconnectors

WORLDCONNECTORS THE ROUND TABLE FOR PEOPLE AND THE PLANET

Wij, de Worldconnectors, presenteren bij deze ons statement over de verantwoordelijkheid van Europa in de Wereld. De focus in dit statement ligt op de Europese Unie. Het is het resultaat van discussies en dialogen in de thematische Worldconnectors werkgroep en de Worldconnectors Round Table van 20 maart 2009.

Worldconnectors die aan de thematische werkgroep deelnemen, zijn Ben Knapen (voorzitter werkgroep), Ruud Lubbers, Lucia van Westerlaak, Alpha Barry, Jos van Gennip, Paul Hoebink en Zita Schellekens. Ondersteuning: Iem Roos (SID), Koen Kusters (DPRN/Wereld in Woorden), Gabi Spitz en Alide Roerink (NCDO) en Frans Bieckmann (Wereld in Woorden).

Speciale adviseurs die aan de groep deelnemen, zijn Paul Engel (ECDPM), Marjolijn Bulk (FNV), Mirjam van Reisen (European External Policy Advisors) and Christel de Lange (Nationale Jeugdraad).

Andere statements:

Migratie en Ontwikkeling
Mondiale Veiligheid
Millenniumdoelen
Beleidscoherentie in Hulp, Handel en Investeringsen
Duurzame Ontwikkeling en Klimaatverandering
Verbindingen tussen Civilisaties
Nieuwe Schaarsten
Gender en Diversiteit
Duurzaam Wereldburgerschap
Financiële Systemen

Colofon

2009

Worldconnectors
NCDO
Postbus 94020
1090 GA Amsterdam

Deze uitgave is gedrukt op FSC papier
Oplage: 1000

I. VOORWOORD

De Worldconnectors hechten grote waarde aan de Europese Unie. De Unie is in potentie het beste middel voor Europa en haar burgers om gestalte te geven aan het streven naar een inclusieve en open maatschappij, waarin duurzaamheid, welzijn, vrede en culturele verscheidenheid centraal staan. Europa kan bijdragen aan een nieuwe wereldorde door het goede voorbeeld te geven.

Wat nodig is in deze geglobaliseerde en complexe wereld waartegen en waarin Europa zichzelf profileert, is een Europese Unie die is gegrondvest in een ethos van multilaterale samenwerking en medewerking en die zich wereldwijd laat gelden als een sterke partner om te verzekeren dat de voordelen van globalisering eerlijk worden verdeeld over de hele wereld. Zoals gesteld wordt in het Handvest van de Aarde is “een nieuw besef van mondiale afhankelijkheid van elkaar en universele verantwoordelijkheid” vereist. Het is nodig om de krachten te bundelen en een mondiale samenleving te ontwikkelen die geworteld is in respect voor de natuur, universele rechten van de mens, economische en sociale rechtvaardigheid en een cultuur van vrede. Dit zijn de essentiële verstevigingen van het fundament waarop de opkomende mondiale gemeenschap zich dient te ontwikkelen, en waarin een belangrijke rol voor Europa is weggelegd.¹

Wij zijn ons bewust van de diep achterdochtige houding die grote delen van de samenleving in Nederland en andere landen hebben ingenomen ten opzichte van de Europese Unie. Het subsidiariteitsbeginsel is het antwoord op een te grote Brusselse inmenging in nationaal beleid en zou dit moeten blijven.

Desalniettemin willen we er nogmaals op wijzen dat als we de bovengenoemde doelen willen realiseren, Europa veel serieuzer kan en moet worden genomen. In dit statement presenteren we enkele concrete voorstellen over de manier waarop de interne en externe Europese dynamiek opnieuw zou moeten worden vormgegeven. Wij denken dat het debat in Nederland en andere landen niet zou moeten gaan over meer of minder ‘Europa’, maar over de manier waarop een ander Europa kan worden gevormd, zowel in termen van haar interne organisatie als wat betreft de wijze waarop het haar rol en verantwoordelijkheden ten opzichte van de rest van de wereld ter hand neemt.

Europa is een factor in de wereld en beïnvloedbaar door haar lidstaten. Nu de dominantie van de Verenigde Staten begint te af te nemen – en er in plaats van één supermacht een multipolaire wereldorde ontstaat met onder meer

¹ Zie Johannah Bernstein: The Policy Relevance of the Earth Charter for Europe, Een document opgesteld voor de Forum Maastricht Conferentie over de Toekomst van Europa, 9-11 mei 2007, Universiteit van Maastricht.

China, India, Rusland en Brazilië als belangrijke spelers - wordt de richting bepaald waarin die nieuwe wereldorde zich gaat ontwikkelen. Om dat proces in goede banen te leiden, zal Europa zich van haar potentiële kracht bewust moeten worden.

De Europese integratie is gestopt, en moet nieuwe impulsen krijgen door coördinatie van het financieel-economische, sociale, milieu-, veiligheids- en ontwikkelingsbeleid van de Europese lidstaten.

In de neoliberale storm die de afgelopen decennia over de wereld ging, heeft Europa haar kritisch vermogen verloren en is een volger geworden. Maar nu het tijdperk van marktfundamentalisme ten einde loopt, doemt een opening op voor een nieuw, zelfbewust Europa. Samenwerking met de Europese Commissie en de lidstaten moet leiden tot een eensgezinde inbreng in multilaterale instituties en overleggen, om te beginnen bij de Klimaattop in Kopenhagen in december 2009.

De financiële crisis, die inmiddels in een recessie heeft geresulteerd, maakt het evident en urgent om het toezicht op financiële instellingen Europees (en vervolgens wereldwijd) te coördineren. Een versterking en vernieuwing van het zogenaamde Rijnlandse model moet de richting aangeven voor harmonisatie en versterking van het sociale beleid van de EU. De economische recessie moet bestreden worden door gerichte sturing en investeringen in een versnelde overgang naar een duurzame economie.

De Worldconnectors pleiten ook voor een gezamenlijk Europees veiligheidsbeleid, gericht op (nucleaire) wapenvermindering en het opzetten van een gezamenlijke Europese troepenmacht – met een Europese ‘baret’ en onder leiding van een ‘Europeaan’ - die zich wereldwijd kan inzetten voor mensenrechten en vredeshandhaving, bij voorkeur met ondersteuning van regionale organisaties. Tot slot moet, juist ook in deze tijden van crisis, het Europese ontwikkelingsbeleid (van de 27 lidstaten en de Europese Commissie) worden uitgebreid en veel sterker worden gecoördineerd, zoals afgesproken in diverse overeenkomsten.

II. PRIORITEITEN VAN DE WORLDCONNECTORS

De Worldconnectors roepen de politieke partijen in de komende Europese verkiezingen op om aandacht te schenken aan intern-Europese ambities en een heldere Europese koers te ontwikkelen jegens de wereld buiten Europa. Wij denken dat beide zaken met elkaar verbonden zijn: een socialer, transparanter en inclusief Europa is nodig voor de wederopbouw van vertrouwen onder de Europese bevolking. Dit Europa zou echter tegelijkertijd haar (expliciete en impliciete) waarden openheid, tolerantie, participatie, gelijkwaardigheid en duurzaamheid moeten toepassen ten opzichte van de rest van de wereld. Niet alleen om morele redenen, maar ook omdat de diverse crises waar we momenteel mee worden geconfronteerd alleen door middel van wereldwijde samenwerking kunnen worden opgelost. Tegelijkertijd moeten we Europa beschouwen als een continu project. Het is geen einddoel op zich, maar een dynamisch project dat wellicht een invloedrijke factor kan worden in een wereld die steeds meer multipolair wordt. Een sterke en positieve Europese identiteit, gebaseerd op openheid jegens andere culturen en belangen, zal de komende decennia van het allergrootste belang zijn.

1. Intern-Europese ambities:

Willen mensen zich meer verbonden kunnen voelen met Europa, dan moeten zij zien wat voor hen de voordelen zijn – of kunnen worden wanneer de juiste hervormingen worden doorgevoerd. Mensen zouden hun persoonlijke belangen zowel op een (individuele) materiële manier moeten zien, in de vorm van rechtvaardiger en socialer beleid, als op een (collectieve) culturele manier. Als we Europa gaan beschouwen als een gemeenschappelijke samenleving die waarden uitdraagt (of zou moeten uitdragen) als de gelijkheid van alle mensen, respect voor de natuur, religieuze en culturele tolerantie, gelijkheid der seksen, vrede, verzoening en solidariteit, dan worden de Europese fundamenten veel sterker. Als we een Europa kunnen opbouwen dat een gemeenschap is en geen politieke of economische instelling, ontwikkelt het zich tot een fenomeen waarmee mensen zich daadwerkelijk kunnen identificeren.

De huidige crisis kan - zowel theoretisch als in uiterst concrete termen – aanzienlijke risico's met zich meebrengen, maar biedt tevens uitstekende mogelijkheden voor veranderingen die kunnen zorgen voor een positievere houding ten opzichte van Europa. In feite bestaat er momenteel een revolutionaire mogelijkheid om een daadwerkelijke ommezwaai te maken naar een groenere en duurzamere economische orde.

A. Een groener Europa: het proces versnellen

Twee van de belangrijkste crises van dit moment – de

financieel-economische crisis en de klimaatcrisis – bieden een unieke gelegenheid om fundamenteel van koers te veranderen. Europa moet nu radicaal kiezen voor een groene toekomst: een snelle overgang naar een duurzame economie en samenleving.

- Er is een nieuwe vorm van kapitalisme nodig, in plaats van dat achterom wordt gekeken op zoek naar een oud concept. Er moet nieuw ecologisch en sociaal beleid worden ontwikkeld dat gebaseerd is op het concept van circulatie en recycling en een veel bredere definitie van het begrip welzijn. Bij de berekening van het Nationaal Product moeten ook ecologische kosten en baten worden meegenomen.
- De recessie moet in en door Europa bestreden worden via een 'Green Deal'. Dit betekent dat er sprake moet zijn van een 'groene versnelling'. Nieuwe banen moeten worden gecreëerd in milieusectoren. De overgang naar een duurzame economie moet worden versneld, door fiscale instrumenten, reguleringen, onderzoek en investeringen in samenspraak met bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- Europa heeft mondiaal reeds staaltjes van opmerkelijk leiderschap getoond dat verder zou moeten worden verdiept. Het heeft het 'Emission Trading Scheme' in het leven geroepen om klimaatveranderingen een halt toe te roepen. Het heeft een klimaatwetgeving geïmplementeerd met een reikwijdte die momenteel in de wereld haar gelijke niet kent. De Europese Commissie heeft zich hard gemaakt voor het wereldwijd verlagen van emissies.
- Iedere wijziging in het belastingstelsel moet duurzaamheid bevorderen en die duurzaamheidsbevordering moet zoveel mogelijk Europees geharmoniseerd worden.
- Wij pleiten voor een onbevangen kijk op de (derde generatie) kernenergie. Het is noodzakelijk dat er heldere Europese minimumvoorwaarden zijn voor het gebruik van kernenergie.²
- Alle Europese bedrijven moeten zich zoveel mogelijk houden aan duurzaamheidsnormen en daarover rapporteren volgens de normen van het Global Reporting Initiative (GRI).

B. Een socialer Europa

De Europese economische integratie heeft gezorgd voor voorspoed. In aanvulling op het formuleren van beleidsinitiatieven die gericht zijn op het aanpakken van de economische recessie door middel van 'groene' banen, is nu de tijd aangebroken om de welvaart eerlijker te verdelen.

²In 2008 was het standpunt van de Worldconnectors' als volgt: Met betrekking tot kernenergie volgen we de lijn van de SER, die aanbeveelt dat de Nederlandse regering alle energiemogelijkheden, waaronder ook kernenergie, onderzoekt op basis van de criteria betrouwbaarheid, milieubelasting, veiligheid en betaalbaarheid. Zie: http://www.ser.nl/~media/DB_Advieszen/2000_2009/2008/b26650.ashx.

We moeten de sociale rechtvaardigheid vergroten door middel van een transparant democratisch proces waarbij maatschappelijke organisaties (waaronder vakbonden) betrokken zijn.

- De Europese Unie is een vreemde mengeling van uiteenlopende sociaal-economische voorkeuren. De kern van haar bestaan ligt besloten in compromissen, niet in fundamentalisme. Er moeten compromissen worden verwezenlijkt door nieuwe manieren te onderzoeken waarop tegemoet kan worden gekomen aan de vele spelers in het Europese sociaal-economische landschap die zich in de afgelopen twintig jaar vooral hebben laten leiden door privé-aandeelhouders. De laatste twintig jaar heeft zich, parallel aan de uitbreiding van de EU naar het voormalige Oostblok, een snelle liberalisering van de economie in Europa voltrokken. De vrije markt in Europa heeft echter een stevige sociale basis nodig. Sociale opwaartse mobilisatie is het doel van Europa, niet de kleinste gemene deler. Er dienen collectieve afspraken gemaakt te worden in Europees verband, in plaats van de huidige concurrentie tussen lidstaten die leidt tot verdere erosie van de sociale cohesie.
- Daar waar relevante collectieve afspraken en wetgeving van kracht zijn, moet het uitgangspunt zijn dat gelijk werk een gelijk loon oplevert, en een gelijke rechtspositie. Van belang is ook dat regulier werk leidt tot reguliere banen. Deze principes zijn vastgelegd in de Decent Work Agenda van de ILO en komen er simpelweg op neer dat er goede banen moeten zijn voor iedereen. Deze Agenda wil niet slechts werk garanderen, maar werk met een behoorlijk inkomen en sociale zekerheid. Bij het nadenken over de arbeidsrechten van nieuwkomers behoren allereerst deze uitgangspunten te gelden.
- De sociale markteconomie als een Europese verworvenheid is het waard om te worden gerevitaliseerd, aangepast aan de eisen van deze tijd. Nu duidelijk is dat de markt daadwerkelijk kan falen, is het tijd om de tegenkrachten in sociaal en economisch Europa te (her)ontdekken en te (her)waarderen. Het Rijnlandse model moet worden gemoderniseerd en zal worden geconfronteerd met nieuwe uitdagingen, omdat het niet meer gebaseerd zou moeten zijn op de oude industriële modellen. Nieuwe coalities kunnen dit beproefde model nieuw leven inblazen. Regeringen en parlementen doen er goed aan om te luisteren naar de boodschap van maatschappelijke bewegingen en op basis daarvan de crisis te lijf te gaan met betrouwbare, marktcorrigerende mechanismen. Daar is veel overleg, zoals de sociale dialoog, tussen verschillende politieke en maatschappelijke spelers voor nodig.
- In Europa moeten nieuwkomers dezelfde rechten hebben als de oude bewoners van het continent.

- Het vrije verkeer van werknemers in de sterk vergrote EU moet behouden blijven, en mag niet leiden tot uitbuiting van goedkope arbeidskrachten uit nieuwe lidstaten.
- Om alle nieuwe lidstaten en nieuwkomers in Europa die rechten te kunnen garanderen, dient verdere uitbreiding van de Europese Unie met de grootst mogelijke behoedzaamheid plaats te vinden. Niet om landen buiten te sluiten, maar om het Europese bouwwerk onderweg niet stuk te maken.
- Hebzucht was een belangrijke achterliggende reden van de recente financiële crisis. Het is op dit moment niet mogelijk om pan-Europese sancties op te leggen die erop gericht zijn om financiële hebzucht terug te dringen, daar er geen gemeenschappelijk belastingbeleid bestaat. Een van de manieren om dit probleem aan te pakken, kan een sterker gemeenschappelijk beleid zijn op het gebied van belastingontduiking via belastingparadijzen in en buiten Europa.
- De identiteit van Europa is in de basis één van pluriformiteit. Die pluriforme identiteit kan ons helpen de verschillen met (potentiële) nieuwkomers te overbruggen, in de zoektocht naar een nieuw mondiaal evenwicht in de multipolaire wereld, en in de pogingen om de Botsing der Beschavingen om te buigen tot een Verbinding der Beschavingen. Bovendien betekent meer diversiteit ook meer creativiteit. De kunst is om ruimte te geven aan nieuwkomers die sympathiseren met Europa, maar die tegelijkertijd ook niet hun culturele afkomst willen verloochenen. Een divers en pluriform Europa zal beter in staat zijn wereldwijd met andere culturen en beschavingen samen te werken.
- Wij pleiten als hoofddoelstelling van het beleid voor participatie in plaats van integratie van migranten in Europa. Participatie is een hoofduitdaging en moet in onze Europese samenlevingen van onderaf aan worden opgepakt. De obstakels binnen de functionele kringen van ieder individu – d.w.z. werk, gezondheidszorg, sport, school, cultuur, kunst en religie – moeten in het dagelijks leven worden overwonnen. Migrantten moeten actief deelnemen aan deze functionele kringen en Europese burgers moeten betrokken zijn bij het wegnemen van obstakels die deelname verhinderen en hulp bieden bij het vinden van praktische oplossingen. Tegelijkertijd moet de regering zorgen voor een milieu dat hen hierin stimuleert. Behalve een geweldige inspanning van de migrant is voor participatie ook een mentaliteitsverandering in de samenleving nodig. Een dergelijke verandering van denkrichting zal migrantten de ruimte geven om deel te nemen aan de samenleving en zal zorgen voor een gevoel van betrokkenheid en geborgenheid. De samenleving kan daardoor meer inclusief worden en zich meer openstellen voor de verscheidenheid die de wereld biedt.

C. Een democratischer en transparanter Europa

Het falen van het marktmechanisme roept vragen op over toezicht en correctie. Macht behoeft tegenmacht. Een van de problemen van Europa is haar gebrek aan transparantie.

Er zou sprake moeten zijn van veel meer open debat en betrokkenheid van allerlei soorten maatschappelijke organisaties. Een van de manieren waarop participatie kan worden bevorderd is door een belangrijker rol toe te kennen aan multipartiete onderhandelingen op Europees niveau. Overeenkomstig met het tripartiete overleg dat in sommige Europese landen plaatsvindt tussen de regering, het bedrijfsleven en de vakbonden, en dat resulteert in een balans in de machtsverhoudingen, zou een vergelijkbaar participatieproces een speerpunt moeten vormen binnen de Europese democratie. Het is echter cruciaal (zowel op Europees niveau als in Nederland) om dergelijke processen te verbreden, zodat ook nieuwe maatschappelijke organisaties een rol spelen. Als we de overgang willen maken van een Europees project dat vooral gericht is op (sociaal-)economische vraagstukken naar een Europa dat een duurzame en open maatschappij tot de kern van haar bestaan maakt, moeten we democratische instellingen volgens dezelfde principes creëren. Dit betekent dat niet alleen vakbonden en bedrijven deel moeten nemen, maar ook milieuorganisaties en andere NGO's. Natuurlijk moeten dergelijke multipartiete adviesprocessen de centrale rol van parlementen in het beslisproces niet overschaduwen. Naast een versterking van het Europese Parlement is nog steeds een belangrijke rol weggelegd voor de nationale parlementen.

D. Een Europa dat respect heeft voor verschillende identiteiten en culturen, zowel die van haar lidstaten als die van de groepen nieuwkomers van buiten Europa die zich tijdelijk of permanent in de EU hebben gevestigd.

- Vluchtelingenbeleid moet worden gehumaniseerd en gecoördineerd op Europees niveau.
- Er moet worden toegezien op de naleving van bestaande wetgeving om vluchtelingen te onderscheiden van hen die - vaak met hulp van mensensmokkelaars - de vluchtelingenwetgeving proberen te gebruiken om te ontsnappen aan de armoede.
- Sta echter diegenen die niet binnen drie maanden

worden afgewezen toe om deel te nemen aan scholing in de taal van het Europese land waarin ze zich bevinden, beroepsopleidingen en onderwijs; en sta hen na zes maanden toe om te werken en wijs hen na deze zes maanden alleen af als zich ernstige gevallen voordoen van overtreding van de vluchtelingenrichtlijnen.

- Na deze periode van zes maanden moeten gemeenten medeverantwoordelijk worden gehouden; en moeten zij worden geraadpleegd in kwesties aangaande participatie en met betrekking tot het intrekken van verblijfsvergunningen, mocht dit gerechtvaardigd en nodig zijn.
- Vluchtelingen moeten niet langer worden teruggestuurd als de mensenrechtensituatie in hun land van herkomst verbetert na hun binnenkomst in een Europees land, tenzij expliciet 'tijdelijke bescherming' is verleend op basis van een besluit van de Europese Unie.
- Het aantal 'vluchtelingen op uitnodiging' moet aanzienlijk worden opgeschroefd. Hiermee wordt een belangrijke boodschap afgegeven dat echte vluchtelingen welkom zijn in ons land. Tevens vermindert dit de onregelmatige migrantenstromen naar Europa.

2. Europa in de wereld

In een toekomstige wereldorde zal niet meer één macht – te weten de VS - dominant zijn. Europa moet duidelijk kiezen voor zo'n multipolaire wereld, waarin samenwerking met andere machtscentra centraal moet staan. We leven in een steeds chaotischere en complexere wereld, waarin Europa het verschil kan en moet maken. Actieve verantwoordelijkheid in een multipolaire wereld betekent een zelfverzekerde mengeling van hard power en soft power. Europa moet haar macht durven gebruiken, ook militaire macht waar het om het handhaven van de vrede gaat. De groeiende complexiteit in de wereldverhoudingen is echter nooit beheersbaar met alleen fysieke macht. Europa's kracht zal vooral moeten blijken uit het vermogen te delen, samen te werken, te zoeken naar oplossingen voor het geheel en voor iedereen, uit de dialoog die met iedereen ter wereld moet worden gevoerd, waarin ook oog is voor diversiteit en voor de belangen – culturen, perspectieven - van anderen. Europa moet zich een partner en voorloper tonen in de wereldwijde strijd voor mensenrechten en voor de internationale rechtsorde.

Dit soort betrokkenheid moet niet alleen op papier bestaan. Er is de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang geboekt waar het beleidsinitiatieven betreft op het gebied van bijvoorbeeld beleidscoherentie voor ontwikkeling: extern Europees beleid mag de belangen van ontwikkelingslanden niet schaden. Er is echter een groot verschil tussen deze woorden en de Europese daden. Wij verzetten ons tegen de hypocrisie en arrogantie die wat dit aangaat

kenmerkend zijn voor het beleid van de Europese Unie en veel van haar lidstaten. Wij doen een dringend beroep op Europa om zich te voegen naar het recht en de verplichtingen die internationaal gelden.

Wij pleiten voor een actieve Europese bijdrage aan:

A. Een inclusieve wereld

- waarin actief en gezamenlijk gestreefd wordt naar een socialere en eerlijkere verdeling van de welvaart, zoals bijvoorbeeld vastgelegd in de doelstellingen van de Millenniumverklaring en het Handvest van de Aarde.
- waarin dialoog en overleg prioriteit hebben boven polarisatie en confrontatie. Een multipolaire wereld vereist verzoenend in plaats van arrogant leiderschap.
- met (eventueel nieuwe) mondiale instellingen waarin de stemverhoudingen eerlijker verdeeld zijn, ook als dit een stap terug betekent voor Europese landen.
- waarin samengewerkt wordt rond uitdagingen van mondiaal belang – armoede, klimaat, veiligheid, (kern)energie en (kern)wapens, handel, migratie en mobiliteit, wetenschap en technologie, water, voedselzekerheid etc. - met erkenning van de specifieke noden van kwetsbare staten en ontwikkelingslanden.

B. Een wereldwijde 'groene versnelling'

- Analooq aan de Green Deal binnen Europa, moet Europa zich ook hard maken voor een Global Green Deal, zoals in oktober 2008 door de VN Milieuorganisatie UNEP is bepleit. UNEP roept op tot het mobiliseren en heroriënteren van de mondiale economie in de richting van investeringen in schone technologieën en de 'natuurlijke' infrastructuur, zoals bossen en bodems. Dit biedt de meeste kans op daadwerkelijke groei, het tegengaan van klimaatveranderingen en het teweegbrengen van een explosieve banengroei in de 21ste eeuw. Zes sectoren moeten volgens het UNEP-plan prioriteit krijgen:³
  - Schone energie en schone technologieën, waaronder recycling
  - Rurale energie, waaronder 'renewables' en duurzame biomassa
  - Duurzame landbouw, waaronder biologische landbouw
  - Ecosysteem Infrastructuur
  - Het terugdringen van emissies door ontbossing en bosdegradatie (REDD)
  - Duurzame steden, met inbegrip van planologie, transport en groene bouw
- Europa moet een topprioriteit maken van de strijd tegen klimaatverandering. Op de VN Klimaatop in Kopenhagen moet Europa met een krachtig en eensgezind

.....
Zie <http://www.unep.org/Documents.Multilingual/Default.asp?DocumentID=548&ArticleID=5957&l=en>

Deze passage komt uit het Worldconnectors statement over 'New Scarcities'

standpunt komen, waarin de belangen van ontwikkelingslanden een centrale plaats moeten krijgen.

- Europa moet ruimhartig investeren in programma's voor het gebruik en de productie van duurzame energie in ontwikkelingslanden, een en ander altijd in overleg met regeringen en andere relevante partners.
- Europa moet zich hard maken voor duurzame landbouw wereldwijd. Daarbij moeten de belangen van kleine boeren en kleine agrarische bedrijven in ontwikkelingslanden niet ondergeschikt gemaakt worden. Er liggen grote mogelijkheden in de ontwikkeling van nieuwe landbouwtechnieken (bijvoorbeeld de tweede en derde generatie biomassa) die zorgen voor: voedselzekerheid, alternatieve energiebronnen, minder milieubedervende landbouw en inkomensgenererende activiteiten in ontwikkelingslanden.
- Wij spreken ons uit tegen het landbouwprotectionisme van Europa en de VS. Wanneer Europa de bescherming van haar landbouw niet afbouwt, en daar kunnen goede redenen voor zijn (bijvoorbeeld voedselzekerheid), hebben ontwikkelingslanden het recht hun eigen strategische landbouwproductie ook te beschermen.

C. Een wereldorde waarin de armere landen een rechtvaardiger aandeel in de wereldwijde koek krijgen

- Europa moet op mondiaal niveau duurzame (economische) ontwikkeling veel consequenter en ruimhartiger propageren, vooral in Afrika.
- De 28 Europese donoren (27 lidstaten plus de Europese Commissie) moeten eerder gemaakte afspraken daadwerkelijk nakomen: daadwerkelijk coördineren, specialiseren en aandacht besteden aan beleidscoherentie. Zij moeten hun ontwikkelingsbeleid veel sterker gaan coördineren en afstemmen op nationale agenda's in ontwikkelingslanden; zij moeten zich houden aan de beloften van de Verklaring van Parijs en de Accra Agenda voor Actie; zorgen voor een preciezer en beter uitgewerkte taakverdeling zoals vastgelegd in het Development Policy Statement van Europese Commissie en Raad van mei 2005 en de vervolgdOCUMENTEN daarop. Zij moeten zich specialiseren en de leiding nemen op gebieden waarin zij grote toegevoegde waarde kunnen leveren ten opzichte van andere lidstaten. Dit betekent dat zij hun ontwikkelingsinspanningen beter kunnen verdelen: qua inzet in specifieke landen en qua specialisatie in specifieke sectoren. Voorkomen moet worden dat er 'orphan countries' en 'orphan sectors' ontstaan; dit geldt in het bijzonder voor de verwaarlozing van de landbouw door donoren in de laatste vijftien jaar.
- Lidstaten moeten zich veel consequenter houden aan de in Europees verband overeengekomen EU Consensus voor Ontwikkeling en met name de afspraken aangaande beleidscoherentie voor ontwikkeling (Policy Coherence for Development, PCD): in alle aspecten van het (Europese) binnen-

en buitenlandbeleid moeten de belangen van ontwikkelingslanden niet ondergeschikt worden gemaakt aan Europese en geopolitieke belangen. De Europese Commissie heeft een belangrijke stap voorwaarts gemaakt met de verklaring over PCD van september 2007. Het is van grote betekenis dat de volgende verklaring in september 2009 ondersteund wordt met concrete voorstellen om dieper gaande 'assessments' te doen van concrete effecten van Europees beleid op ontwikkelingslanden, in het bijzonder wat betreft het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en problemen rond migratie.

- Europa heeft het recht haar boeren te verdedigen en voedselveiligheid te waarborgen, maar moet voorkomen dat maatregelen worden getroffen en subsidies worden verstrekt die de landbouwsector en boeren in ontwikkelingslanden schade toe brengen. Subsidies op andere landbouwproducten dan levensmiddelen (zoals katoen en tabak) moeten worden afgeschaft.
- Europa moet haar belofte nakomen aangaande beleidscoherentie voor ontwikkeling en haar beleid aanpassen in de richting van bilaterale handelsovereenkomsten met ontwikkelingslanden, de zogenoemde Economische Partnerschapakkoorden (EPAs).
- Alle oude Europese lidstaten (de 'EU van de 12') moeten ervoor zorgen dat hun ontwikkelingsbudget in het jaar 2010 de gemeenschappelijke doelstelling van 0,56 procent van het Europese BNP heeft bereikt en dat in 2015 het individuele doel van 0,7 procent wordt gehaald. Nieuwe lidstaten moeten een doelstelling bereiken van 0,175 procent van het BNP in 2010 en van 0,35 procent van het BNP in 2015. Juist in tijden van crisis mag niet bezuinigd worden op beleid ten bate van hen die daardoor het meest getroffen worden: de mensen in ontwikkelingslanden. De Commissie moet daarom jaarlijks een voortgangsverslag maken en lidstaten die achterblijven bij hun beloftes veel duidelijker manen om zich aan deze beloftes te houden.
- De bestaande klachtenprocedure bij de Europese ombudsman moet openstaan voor mensen uit ontwikkelingslanden die zich benadeeld voelen door Europees beleid. Ook de Europese Commissie, andere Europese instellingen en de lidstaten moeten toegankelijke, onafhankelijke klachtenprocedures formuleren voor individuen en organisaties uit ontwikkelingslanden die menen dat zij schade hebben ondervonden van Europees beleid.
- In samenhang met de eerder genoemde Global Green Deal en de verschillende mondiale crises, moet Europa zich actief en ruimhartig gaan inzetten voor het stimuleren van duurzame agrarische productie: in het bijzonder kleine boeren en kleine bedrijven in ontwikkelingslanden moeten via gerichte investeringen, subsidies en andere stimuli worden geholpen bij de innovatie en transitie naar een duurzame economie.

- Europa moet zich actief en ruimhartig gaan inzetten voor het stimuleren van alternatieve energiebronnen in ontwikkelingslanden. Te denken valt aan groot-scheepse investeringen in bijvoorbeeld zonne-energie, en aan een strategisch samenwerkingsverband op het gebied van alternatieve energie tussen Europa, Rusland en Afrika, eventueel met behulp van het Europees Energie Handvest.
- Wij pleiten voor gezamenlijke Europese inzet van nationale troepen – met een Europese ‘baret’ en onder leiding van een ‘Europeaan’ in plaats van een van de nationale bevelhebbers - voor het wereldwijd beschermen van mensenrechten en voor vredesoperaties. In principe richten deze Europese troepen zich op het ondersteunen van regionale vredestroepen, met middelen, logistiek en advies. Besluitvorming over de inzet van deze troepen moet bij meerderheid geschieden op Europees niveau, en de kosten ervan zijn voor de hele Unie.

D. Een veilige en stabiele wereldorde

- Wij zijn niet principieel tegen uitbreiding van de Europese Unie, maar bepleiten wel grote behoedzaamheid. De EU mag niet het risico nemen dat het nog fragiele bouwwerk door nieuwe uitbreidingen wordt aangetast. Dit betekent overigens niet dat afspraken mogen worden geschonden, zoals bijvoorbeeld het geval was met Turkije. Het betekent wel dat grote zorgvuldigheid is geboden in dit proces.
- Daarnaast moet de EU bijzondere aandacht schenken aan haar naaste burens, zoals de Maghreb-landen, als alternatief voor toetreding tot de EU. Dit betekent dat de EU haar New Neighborhood Policy moet uitbreiden met nieuwe en meer avontuurlijke instrumenten.
- Europa moet prioriteit maken van nucleaire non-proliferatie en ontwapening, en van het terugdringen van de wapenhandel. Europa moet actief handelen in het waarmaken van het non-proliferatieverdrag en het uiteindelijk uitbannen van kernwapens. Daartoe moet de EU de samenwerking bevorderen tussen de EU-lidstaten in de Veiligheidsraad en Brazilië, Zuid-Afrika, India en Japan. Ook moet er een supranationale status komen voor het IAEA.
- Europa moet zich wereldwijd richten op het bevorderen van goed bestuur en de politieke dialoog met en tussen strijdende partijen in de betreffende landen, op conflictpreventie, en op het wegnemen van de structurele oorzaken van conflicten.
- Europa moet zich, in een multipolaire wereld, niet meer verschuilen achter de NAVO en de VS, maar samenwerken met andere machtscentra.
- Europa moet een veiligheidsbeleid opstellen waarbij de landen en regio's buiten Europa verantwoordelijk zijn voor hun eigen vrede en veiligheid. Het van buitenaf opleggen van veranderingen kan niet werken als de plaatselijke bevolking en groeperingen niet via lokaal aanvaarde processen tot een vergelijk komen. Inclusiviteit moet daarom voorop staan: een gevoel van uitsluiting voedt ontevredenheid.
- Dit betekent dat veel meer steun moet worden verleend aan regionale oplossingen om de vrede te bewaren, zowel financieel als politiek en door middel van allerlei vormen van adviserende en logistieke ondersteuning.
- Dit betekent ook dat Europa afziet van (deelname aan) militaire interventies elders, tenzij om humanitaire redenen en op verzoek van en gemandateerd door de VN (Veiligheidsraad).
- Europa moet actief steun blijven verlenen aan Afrikaanse vredesoperaties middels (versterking van) de Afrikaanse Unie en de African Peace Facility. In de afgelopen jaren heeft Europa bijgedragen aan vredesoperaties van de Afrikaanse Unie in bijvoorbeeld Darfur en op de Comoren, via de African Peace Facility. Ook voor 2008-2010 zijn onlangs nieuwe middelen ter beschikking gesteld. Een evaluatie van de eerste fase van deze faciliteit is dringend gewenst.

Wij roepen alle Europarlementariërs en partijleiders op om bij de Europese Commissie, de lidstaten en in het parlement te pleiten voor een versnelde overgang naar een duurzame economie, waarin de Europese coördinatie op het terrein van sociale regulering, milieubeleid, ontwikkelingssamenwerking en het toezicht op de financiële sector versterkt wordt. In de nieuwe multipolaire wereld zal een verenigd Europa één van de machtscentra zijn. Europa moet die verantwoordelijkheid inzien en op zich nemen en zich omvormen tot een sterk en zelfverzekerd continent dat weer in zichzelf gelooft.